

OPINIÓ

el llibre recomanat

D'ardiment et de cortesia...

Anna Ruiz Mestres

Professora de literatura
i crítica literària

Jaufré consta de 10.956 versos, probablement escrita entre 1272 i 1274 i dedicada a Jaume I. Primera novel·la a la corona catalanoaragonesa, embolcallada de la lírica trobadoresca fins llavors.

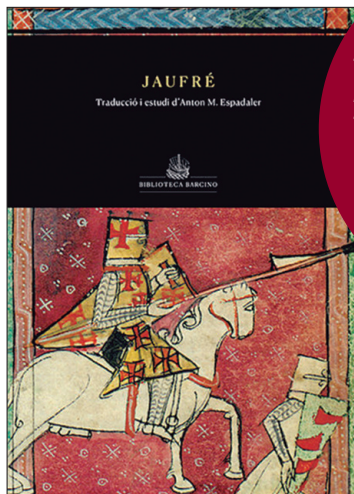
És un luxe literari la traducció de l'occità al català, i l'estudi d'A. M. Espadaler, que ha fet una tasca ingent que acombogia el lector vers nous coneixements d'una literatura a la qual potser no està habituat. I l'introdueix eb un lèxic desconegut. El prefaci, el postfaci, i de manera especial les notes, mostren la saviesa i la tasca aclaparadora que permeten entendre i admirar l'obra.

En desconeixem l'autoria, però en el text queda clar que un primer autor l'acaba i un segon la modifica.

Jaufré és una divertida novel·la d'aventures cavalleresques, que mostra el coneixement que hi havia de la literatura artúrica a les nostres terres.

És, però, una història, irònica, paròdica, amb final feliç, propera a la comèdia. Aspectes que la poden fer atractiva per a un lector del s. XXI.

Ambientada a Carduel, la cort del rei Artús, *Jaufré* cercarà aventures, ens portarà a parat-

TÍTOL: JAUFRE

AUTOR: Anònim

TRADUCCIÓ I ESTUDI: Anton M. Espadaler

EDITORIAL: BARCINO

LLOC I ANY D'EDICIÓ: Barcelona 2021

NOMBRE DE PÀGINES: 783

ges desconeguts, perillosos, a *locus amoenus*, on trobem fonts —de vegades màgiques—, ocells —de vegades estranys—, etc.

El protagonista, el cavaller *Jaufré*, fill de Doon, cavaller de la Taula Rodona, simbolitza els valors de la cavalleria i el bé, que s'enfronta a Taulat, imatge del mal, proper al Mordred de la mitologia bretona. La dama, Brunissenda, respondrà als cànons de la bellesa medieval (blancor, rosades galtes, bondat...). L'amor d'ambdós serà més proper a l'amor cavalleresc que a l'amor cortès. No podem oblidar la presència dels epítets èpics que ens ajuden a perfilar els personatges principals *Jaufré*, el del coll gallard..., Brunissenda, la bella...

La comicitat la trobarem en escenes com la del rei Artús penjat de les banyes d'un bou en un precipici i els seus nobles

cavallers despullats perquè caigui en un tou de roba, o en els contrastos que recorren el relat.

Escrita en versos octosíl·labs de rima aparejada, l'autor es dirigeix a un públic oïdor. Les repeticions volen ressituar i captar-ne l'atenció, com ho feia Ramon Muntaner amb l'emblemàtic "Què us diré?". Ho veiem en com el rei pregunta per *Jaufré*, o en les presentacions, o en algunes referències a Déu, amb un to de pregària, etc. I també cal destacar la comicitat que respira l'obra.

Amb l'amor apareixen els tòpics trobadorescos: la *dubitatio* de *Jaufré*, l'alba, la presó d'amor, mort per amor...

L'exageració, de gestes i sentiments, ratlla la comicitat, i ens fa pensar que vol parodiar una literatura que no acaba d'atraure l'occitana com ara els soliloquis dels amants que respiren una certa ironia, lluny de la seriositat de la novel·la de Bretanya. En fi, una novel·la apassionant, poc coneguda, que heu de descobrir.